EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Cultura | Laura Serrat | Actualitzat el 25/10/2019 a les 13:17

Torna el Tocats de Lletra més radical

FILA CULTURAL.Â Amb l'objectiu de promoure l'interÃ¨s per la poesia, la literatura i l'art en general, del 15 al 30 d'octubre es farÃ a Manresa la tretzena ediciÃ³ del cicle Tocats de Lletra.Â
Imatge de l'espectacle Frivolitats, a càrrec d'actors i actrius dels Carlins.

Enguany la comissió organitzadora, formada per la regidoria de Cultura i diverses entitats i persones del món de la cultura, ha escollit com a lema la radicalitat, entesa, segons Yolanda Esteve, tècnica de Cultura i coordinadora del festival, com a «proposta de canvi, tant en l'àmbit formal com conceptual, amb la idea de transformar la societat a través de la cultura i l'art». Esteve remarca que, en aquesta edició, s'ha incrementat la presència de creacions i recitals en clau de dona, «perquè cada vegada n'hi ha més i amb projectes més interessants». Una d'aquestes propostes es podrà veure en l'acte inaugural, al Kursaal. Es tracta de l'espectacle de producció pròpia, "(les) Brossa", en què Meritxell Cucurella-Jorba recitarà poemes de Joan Brossa, conjuntament amb les veus del cant improvisat de Celeste Alias i Joana Gomila. Ens visitaran també les poetes Cèlia Sànchez-Mústich i Aina Torres, que participaran en els clubs de lectura del Casino i de l'Ateneu, a més a més de Marta Pessarrodona i Àngels Gregori, que assistirà com a poeta i presidenta del PEN Club al sopar Estellés. Les dones poetes seran igualment presents en el recital "Estic viva, però crua".

Més enllà de la feminitat, com a reivindicació d'una veu pròpia al marge del marc mental dominant, la radicalitat presideix transversalment tot el programa d'actes. A més de l'exposició dedicada a Joan Oliver i les "Radicalitats" de Foto Art, es comptarà amb la presència de l'escriptor basc Bernardo Atxaga, l'actuació del cor inCORdis -acompanyant les veus de Vicenç Altaió, Sònia Moll i Carles Morell, entre altres- i del periodista i activista social David Fernàndez, que recitarà poemes de l'escriptor italià Erri de Luca.

Radicalment diversos

La diversitat és un altre dels trets que defineixen aquest festival, adreçat a públics diversos i amb la participació de veus també diverses. Si bé la majoria de propostes poden ser de l'interès de qualsevol persona, algunes de les activitats són adreçades específicament a col·lectius determinats. Així, per als més xics, es proposen el laboratori de lectura en família "La ciutat dels desitjos" i l'espectacle de titelles i cançons "La granja no s'adorm". Pensant en l'alumnat de batxillerat, l'actriu Laia Costa presentarà el recital "El mot és teu!" i la poeta Txus Garcia impartirà un taller de poesia al centre ocupacional l'Art de Viure, d'Ampans, els nois i les noies del qual exposaran les seves pintures a la biblioteca Ateneu Les Bases. El cartell del Tocats ha estat realitzat precisament per un d'aquests alumnes, l'Ivan Guerrero Ciutat, que hi ha volgut representar «un conjunt de persones mudes, sense braços ni boques, que s'expressen a través dels colors harmònics en què es fusionen».

Les propostes poètiques són igualment diverses i variades. Tant s'hi donen cita autors reconeguts com els poetes més novells: Aina Torres, Xavier Mas, Pere de Palol, Pol Guasch..., i no tan novells: Guillem Gavaldà, Sònia Moll, Laura López, Sílvia Bel, Valentí Parcerisa, Margarita Ballester, Ramon Carreté.., pertanyents a generacions, corrents estètics i idiomes diversos. A banda del poeta en castellà José Corredor-Matheos, cal remarcar la presència del poeta palestí Mahamad Bitari, la poeta basca Leire Bilbao i el poeta gallec Ismael Ramos. Els diferents accents del territori català també hi seran presents a través de les veus de la valenciana Maria Josep Escrivà i els mallorquins Carles Rebassa i Maria Antònia Massanet. Altres propostes igualment destacables són el muntatge poeticomusical "Un camí", a càrrec d'Arnau Tordera i Jaume Coll Mariné; "La cosa pública", amb Roger Pelàez i Vidal Soler; "Paraula radical", recital de cloenda; la projecció del film

Papusza, de Joanna Kos-Krauze i K.Krauze, i l'espectacle de cabaret literari "Frivolitats", produït i presentat per la Sala Els Carlins.

Com és habitual, el cercatasques poètic posa punt final al festival. Per a Sònia Moya, membre de la comissió organitzadora del cicle i responsable de l'organització del Cercatasques, «aquest és potser l'acte dels lletraferits troneres i bohemis». I afegeix: «Poder brindar amb els poetes que fa un moment llegien els seus versos, passejar junts de bar en bar, amb aquell fred del Bages, o poder cloure amb la jam poètica, que sempre és sorprenent, són coses que fan de la nit de l'últim dia un moment especial». Enguany hi prendran part els poetes Laura López, Marta Pérez, Sílvia Bel, Xevi Puig, Biel Barnils i Guillem Ramisa, que faran sentir els seus versos, d'una manera itinerant, al cafè del Canonge, la Gramola, el Cercle Artístic i el Vermell. Moya remarca que en aquests espais «la poesia hi respira d'una altra manera, lluny del silenci encotillat i les butaques d'un teatre».

En conclusió

Segons Esteve, la clau de l'èxit de Tocats està en «la descentralització dels espais, les actuacions al carrer i l'apropament a col·lectius específics, tot mantenint la qualitat i l'atracció de les propostes». Gregori en subratlla «la descentralització respecte a la capital» i «el fet que el Tocats hagi habitat perfectament el teixit social de la ciutat i de la comarca». La presidenta del PEN Club i directora del festival de poesia d'Oliva també fa notar la importància d'incorporar-hi veus d'altres literatures: »És difícil entendre l'exportació de la nostra literatura sense una importació prèvia». Moya considera que un dels encerts del festival és «apostar per la poesia d'una manera directa: crec que al Tocats la poesia es pot tocar amb les mans, i això agrada». Al Tocats, diu Moya, «no es menystenen estils ni propostes més acadèmiques, però es tendeix més a buscar altres maneres que ajudin a una millor transmissió del text, cosa que molt sovint s'aconsegueix per mitjà d'un rapsoda, la música o combinant-ho amb altres disciplines».

Després de constatar que «molts dels poetes participants coincideixen a destacar el bon tracte i el bon ambient que s'hi respira, i això segur que reverteix en la qualitat del festival», Sònia Moya opina que, «com segurament passa en tantes altres iniciatives culturals, al Tocats li falta pressupost i li sobren retallades, ja que la comissió ha de fer mans i mànigues per poder programar tot allò que cal programar amb els recursos de què disposa». I fa l'observació final següent: «Si el Tocats és la festa de les lletres de la ciutat i aplega tantíssimes persones cada any, entre tots caldria preguntar-nos si oferim una proposta prou àmplia en només dues setmanes l'any».

Pessarrodona i Estellés, reivindicats

La significació de Marta Pessarrodona dins la nostra literatura va més enllà de la seva tasca com a poeta; ha suposat un pont per connectar la nostra literatura amb altres, per acostar-nos de primera mà a figures com Doris Lessing, Susan Sontag o Toni Morrison. En la seva poesia costa una mica d'entrar-hi, però quan hi ets no en surts. Ella ens va portar el millor de la literatura anglesa i de la seva experiència berlinesa. La seva obra és una reivindicació constant de la memòria i la justícia.

I Estellés és un poeta que he llegit molt i que m'agrada molt. Em sembla molt important que es faci la Festa Estellés en els diferents territoris de parla catalana, que se'l reivindiqui, que ens l'apropiem entre tots. Té una obra vastíssima, però el "Llibre de meravelles" és extraordinari.

Àngels Gregori